

התיישנות עבירה מינהלית וקנס מינהלי

אופיר סטרשנוב ודב גלעד כהן¹

עבירה מנהלית - האין היא מתיישנת בתוך שנה?

חוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985 ("חוק העבירות המינהליות") מסמיך את שר המשפטים לקבוע כי בעבירות פליליות מסוימות ניתן יהיה להטיל "קנס בדרך מינהלית". השר עשה שימוש נרחב, באופן יחסי, בסמכות זו וקבע שורת עבירות שבגינן ניתן יהיה להטיל קנס באופן האמור, חלף הגשת כתב אישום וניהול הליך פלילי - על כל המשתמע מכך. להמחשה: בסעיף 23 לחוק האמור נקבע "שילם אדם קנס מינהלי שהוטל עליו - כופרה העבירה", ולמעשה נסגר הגולל על הליכי האכיפה הפלילית המתחייבים מן המעשה המיוחס לחייב.

כך, למשל, עשה השר שימוש בסמכותו וקבע כי בעבירה על כל אחת מן החלופות המנויות בסעיף 2 לחוק עובדים זרים, התשמ"א-1991, שהינן עבירות מסוג עוון, ניתן יהיה להטיל קנס מינהלי קצוב. דוגמא נוספת היא סעיף 131 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], הקובע עבירה פלילית על אי הגשת דו"ח שנתי במועד לפקיד השומה - גם כאן מדובר בעבירה מסוג עוון שהשר קבע לגביה כי ניתן יהיה להטיל בגינה קנס מינהלי. ויודגש: על פי הפסיקה², למרות שקביעת עבירה מסוימת כעבירה מנהלית אינה מפיקה את הסמכות המוקנית לתובע להגיש בשלה כתב אישום, הרי שהטלת הקנס היא "דרך המלך", שעה שהגשת כתב אישום - טעונה "טעמים שירשמו" (כלשון סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות), וזו כפופה לביקורת שיפוטית, ככל החלטה מנהלית.

בפרק ז' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 ("חסד"פ"), שעניינו עבירות קנס, קיימים סדרי דין מיוחדים לעבירות קלות, ובכללן - עבירות קנס מסוג "ברירת קנס" ועבירות קנס מסוג "ברירת משפט". בדומה לחוק העבירות המנהליות, סעיף 221 לחסד"פ מסמיך את שר המשפטים

לקבוע כי עבירה שאינה "פשע", תהא עבירת קנס, כלומר עבירה שניתן להטיל על מבצעה קנס ללא הליך פלילי רגיל. הדוגמאות המוכרות ביותר הן - עבירות על חוקי עזר עירוניים (כגון דו"חות חניה) ועבירות על פקודת התעבורה והתקנות שהותקנו מכוחה. עבירות קנס מסוג "ברירת קנס" (סעיף 222 לחסד"פ) הן עבירות שלגביהן ניתנת למקבל הודעת תשלום הקנס ברירה לשלמו - שאם לא יעשה כן תוך פרק זמן נקוב, הודעת תשלום הקנס הופכת לכתב אישום והזמנה לדין לכל דבר ועניין, ועליו להתייצב ולנהל את הגנתו בגין המעשה המיוחס לו (סעיף 224 לחסד"פ). עבירות קנס מסוג "ברירת משפט" (סעיף 228 לחסד"פ) הן עבירות שלגביהן, ככלל, ניתנת למקבל הודעת תשלום הקנס ברירה לשלמו, או לחילופין - להודיע באופן פוזיטיבי על רצונו להישפט בגין העבירה. לא שילם מקבל הודעת תשלום הקנס מסוג "ברירת משפט" את הסכום הנקוב בה ולא הגיש בקשה להישפט תוך פרק הזמן שנקבע, הרי שרואים אותו כמי שהורשע בבית משפט ודינו נגזר לקנס, בערך הנקוב בהודעה (סעיף 229(ח) לחסד"פ). חשוב להדגיש כי ההליכים נשוא עבירות קנס "נותרים, על אף אופיים המיוחד, הליכי דין פלילי על כל המשתמע מכך, לרבות לענין היות הרשעה בהן 'הרשעה קודמת'"³.

לעבירות קנס - הן מסוג ברירת קנס והן מסוג ברירת משפט - נקבעו בסעיף 225 לחסד"פ דיני התיישנות מיוחדים, השונים מדיני ההתיישנות הרגילים בפלילים הקבועים בסעיף 9 לחסד"פ. כך קובע סעיף 225(א):

225. מועדי המצאה בעבירות קנס עברה שנה מיום ביצוע עבירת קנס, לא יוגש עליה כתב אישום ולא יומצאו בענינה הזמנה לפי סעיף 222 או הודעת תשלום קנס לפי סעיף 228(ב).

1 הכותבים שותפים במשרד עורכי הדין שומרוני כהן - סטרשנוב, המתמחה במשפט פלילי ועבירות צווארון לבן, www.scs-law.co.il.

2 ב"ב 2126/99 מתי דה-הס נ' עיריית תל אביב-יפו ואח', פ"ד נד(1) 468 (2000).

3 י. קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק שני - ב', מהדורה מעודכנת, תשס"ט-2009, הוצאת דיון, עמוד 2101.

4 מכוח סעיף 1 לחוק העבירות המינהליות.

5 לדוגמא: אין חולק בדבר חשיבות הגשת דו"חות שנתיים למס הכנסה במועד שנקבע לכך בפקודת מס הכנסה, ובכל זאת הגיע המחוקק לתובנה על פיה אי הגשת דו"חות אינה נובעת בהכרח מטעמים עברייניים, אלא טכניים (ואף קשיים כלכליים), ועל כן נקבעה העבירה ככזו שניתן להטיל בגינה קנס בדרך מינהלית. כך, האם נצפה מאדם שהיה דירקטור בעל התמחות פיננסית בחברה פרטית בשנים 2000-1999, לתת את הדין בשנת 2003 על כך שהחברה לא הגישה דו"ח שנתי לשנת 2000 (שהרי הוא אחראי לכך מכוח סעיף 224 לפקודת מס הכנסה)? האם נצפה מן הנ"ל שיזכור את הטעמים לכך שלא הוגש הדו"ח? האם יוכל להעלות טענות פטור או הגנה ראיות בחלוף זמן כה רב, בענין כה "טכני"?

ביצוע העבירה, ולאחריה לא ניתן יהיה עוד להגיש כתב אישום או למסור הזמנה או הודעת תשלום קנס.⁵

תחולת פרק ז' לחוק סדר הדין הפלילי על עבירות מינהליות

לא אחת נטענת טענה בדבר התיישנות עבירה מינהלית בערכאות שיפוטיות שונות. במרבית המקרים, המדינה תולה את יתרה, בין היתר, בפסק דינו של ביה"ד הארצי לעבודה, בעניין **קשת היפרטוי**⁶ כבסיס לדחיית טענות מסוג זה. בטרם נפרט במה דברים אמורים, ראוי להבין את העובדות הרלוונטיות להחלטה זו, ובכך יוקל לנו להבין מדוע פרשנותה של המדינה את הדברים האמורים בפרשת היפרטוי - שגויה. בפרשת היפרטוי, נדון עניינה של המערערת, שביצעה בשתי הזדמנויות שונות עבירות על הוראות סעיף 9 לחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951. כיוון שכך, הושתו על המערערת שני קנסות מינהליים. אף שהיה בכוננתה של המערערת דשם להגיש בקשות להישפט בגין המעשים שיוחסו לה בהודעות הקנס, לא עשתה כן במסגרת המועדים הקבועים לכך בחוק. על פי חוק, ראו בה כמי שהורשעה בדין; על כן, הגישה המערערת לביה"ד האזורי לעבודה בקשה להארכת מועד להגשת בקשה להישפט בגין הקנסות המנהליים, כשהנימוק לאיחור הוא טעות טכנית-מינהלית. בקשת המערערת נדחתה מן הטעם שלא סיפקה סיבה מוצדקת להתמהמהותה. על החלטה זו הגישה המערערת את הערעור לביה"ד הארצי לעבודה.

כב' הנשיא אדלר, דחה את הערעור בקובעו כך:⁷

"המערערת השקיעה מאמצים בלתי מבוטלים בניסיון לשכנענו כי סדרי הדין הרלוונטיים לענייננו הם אלה הקבועים בפרק ז' לחוק סדר הדין הפלילי והנוגעים לעבירות קנס. טענה זו אין בידי לקבל... הווה אומר שעצם הבקשה להישפט על עבירה מינהלית אינה הופכת אותה לעבירת בררת קנס. נדמה שהדברים יפים גם לעניין טיעוניה של המדינה הנוגעים לסעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי. אשר לטענת המערערת לפיה יש להחיל בעניינה את סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי, הקובע כי "בכל ענין של סדר הדין שאין עליו הוראה בחיקוק,

אנו סבורים כי יש מקום לטענה לפיה עבירה מינהלית שעונשה קנס מינהלי קצוב דינה כעבירת קנס מסוג ברירת משפט וככזו - חלות עליה הוראות סעיף 225א(א) לחסד"פ. לשיטתנו, קביעתו של שר המשפטים כי עבירה מסוימת היא עבירה מינהלית שיש בצדה קנס קצוב, טומנת בחובה, מבחינה מהותית, גם קביעה לפי סעיפים 221 ו-228 לחסד"פ, כלומר - קביעה כי העבירה היא עבירת קנס מסוג ברירת משפט.

הטעמים לכך הם: ראשית, מיקומן של עבירות אלה במדרג החומרה של העבירות הפליליות.⁸ שנית, הקושי הנועץ בניהול הליך משפטי מלא בעבירות מסוימות בחלוף פרק זמן ממועד ביצוע המעשה. שלישית, העדר העניין הציבורי הממשי שבהטלת אות קין על מבצע העבירה, הבא לידי ביטוי בהעדר רישום פלילי, בכפוף לתשלום הקנס. רביעית, בדומה לעבירות קנס מסוג "ברירת משפט", גם בקנס מינהלי - שומה על מקבל הקנס להודיע על רצונו להישפט באופן עצמאי ופוזיטיבי (תוך חשיפתו, במקרה שירשע, לקנס גבוה משמעותית מזה הנקוב בהודעת תשלום הקנס).

הווה אומר, לשיטתנו, חרף סיווגן של העבירות כ"עוון", הרי שהוראות סעיף 9 לחסד"פ - הקובע את כלל הבסיס בדבר ההתיישנות עבירות - נסוגות מפני הוראת ההתיישנות המיוחדת הקבועה בסעיף 225א לחסד"פ.⁹

משמעות הדברים: חלפה שנה מיום ביצוע העבירה ולא נשלחה בגינה הודעת תשלום קנס או הוגש בשלה כתב אישום - דין העבירה להתיישן; כך בעבירות חניה, כך בעבירות תעבורה שלא גרמו למוות או חבלה, כך בעבירות על חוקי הניקיון ואיכות הסביבה למיניהם ושורת חיקוקים נוספים.¹⁰

הרציונאל העומד בבסיס כללי ההתיישנות המיוחדים הקבועים בסעיף 225א לחסד"פ, בואר בדברי ההסבר לחקיקתו:¹¹

"עבירות קנס ועבירות של ברירת משפט הינן עבירות קלות יחסית. יש לאפשר לאזרח להציג את הגנתו סמוך ככל שניתן לאירוע המיוחס לו ולהשוות את תקופת ההתיישנות לזו הקבועה לגבי העבירות הקלות ביותר, מסוג חטא. לפיכך מוצע להוסיף בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - החוק), הוראה הקובעת, כי בעבירות אלה תהיה תקופת ההתיישנות שנה אחת בלבד מיום

6 יצוין, כי סעיף 9 לחסד"פ עצמו מצוין, כי תחולתו היא רק "באין הוראה אחרת לענין זה בחוק אחר"; ואין חולק כי הוראת ההתיישנות המיוחדת שבסעיף 225א היא "הוראה אחרת לענין זה" (אף שאינה בחוק אחר). באותו אופן, סעיף 222א(ב) לחוק העבירות המינהליות אומנם מפנה, לעניין התיישנות עבירות מינהליות (לרבות עבירות מינהליות שדין קנס בלתי קצוב, שאינן מענייננו), לסעיף 9 לחסד"פ; אך גם הוא מפנה לחלופין "לכל חיקוק אחר הקובע מועד התיישנות עבירה", דהיינו גם לסעיף 225א לחסד"פ במשמע.

7 לדיון ממצה בדבר טיב הרציונאל הטמון בכללי ההתיישנות המיוחדים לעבירות קנס, ראו ת"פ (שלום הרצליה) 65/03 **מדינת ישראל נ' רביע משה** (2005) [פורסם בבנו: "כוננת המחוקק, אם כן, כי ברור המשפט היא סמוך ככל הניתן למועד ביצוע העבירה. כוונה זו לוקחת בחשבון הן את חוסר העניין הציבורי בניהול הליך משפטי בעניין עבירה כזו לאחר חלוף זמן, לרבות העסקת בתי המשפט בכך, הן את הרצון להמריץ את הרשויות לטפל במהירות בעבירות אלו והן את נחיתותו של הנאשם מבחינת יכולתו להתגונן מפני עבירה מסוג זה לאחר חלוף זמן... מדובר באירוע קל, כאמור, ואין זה סביר, לטעמי, לדרוש מנאשם להיות מוכן בכל עת להתייצב בבית המשפט ולהציג הגנתו בעניין שכזה, אפילו חלפו שנים ממועד האירוע... זו לשון החוק, זו תכליתו, והדברים מתיישבים עם הרציונלים העומדים בבסיס כללי ההתיישנות

ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק, **אין היא כשלעצמה יכולה להוות מקור להארכת המועד המבוקשת, ולו בשל כך שהמועד להגשת בקשה להישפט בגין עבירה מינהלית נקבע במפורש בסעיף 8(ג) לחוק.** [ההדגשות שלנו]

עינינו רואות כי פרשת היפרטווי אינה נוגעת, במישרין או בעקיפין, לסיווגה של עבירה מנהלית כעבירת קנס, בכלל, או כעבירת קנס מסוג ברירת משפט, בפרט. כמו כן, החלטתו של ביה"ד הארצי לעבודה אינה קובעת דבר וחצי דבר במישור הפלילי-מהותי הנוגע לעבירות מנהליות, אלא שהיא דנה במישור הדיוני-מינהלי הנוגע לעבירות אלה. שאלת סיווג העבירה, והשלכת הסיווג לעניין התיישנות העבירה, לא עמדה במוקד המחלוקת. אשר על כן, ההחלטה האופרטיבית היחידה שניתנה בפרשת היפרטווי היא זו - הוראות פרק ז' לחסד"פ, לעניין הארכת מועדים [ראו סעיף 230 לחסד"פ הנמנה על הוראות פרק ז' האמור], אינן חלות על עבירות מנהליות, כיוון שנושא מינהלי זה מוסדר באופן מובחן וספציפי בסעיף 8(ג) לחוק העבירות המנהליות.

פסק דין נוסף התומך, לכאורה, בעמדת המדינה בסוגיה זו הוא **ענין ה.ל.י.**¹¹. בדומה לפרשת היפרטווי, גם במקרה זה הגישה המערערת בקשה להישפט בחלוף המועדים הקבועים לכך ספציפית בחוק העבירות המינהליות. ביה"ד הארצי לעבודה קבע בהחלטתו שעיקרו של חוק העבירות המנהליות הוא בהסבת הליכים פליליים להליכים מנהליים, והצורך נבע מתוך רצון להקל על עומס המערכת. עוד נקבע כי אין בחוק העבירות המינהליות או בתקנות שהותקנו מכוחו, הוראה שעניינה דומה להוראת סעיף 225 לחסד"פ. מכאן הסיק ביה"ד הארצי בסדרי הדין המופיעים בפרק ז' לחסד"פ והנוגעים לעבירות קנס, אינם חלים על עבירות מינהליות.

החלטתו של ביה"ד הארצי במקרה זה נכונה מאד, אך אין לקרוא לתוכה את מה שאינו נמצא בה. הרציונאל בפרשת היפרטווי נוגע לסדרי הדין המופיעים בפרק ז' לחסד"פ¹², אך לא לטענת ההתיישנות המהותית [ראו דברי ההסבר להצעת החוק לתיקון חסד"פ - לעיל]. כלומר, כל המועדים בעניין בקשת ביטול קנס מינהלי, פרק הזמן לתשלום והמועד להגשת בקשה להישפט בגינו - אינם רלוונטיים, אך ההתיישנות המהותית

רלוונטית ביותר.

להמחשת הדברים והפרשנות הראויה שיש ליתן לפרשת היפרטווי, ראוי לצטט את החלטתה של כב' השופטת גילצר-כץ בעניין ארמיי:¹³

"41. בפסק הדין בפרשת היפרטווי קבע בית הדין כי אין דין עבירות מינהליות כדין עבירות ברירת קנס. כב' הנשיא בפסק דינו הבחין בין הליך מינהלי להליך הפלילי... **אלא מאי? בענייננו אין אנו עוסקים בעבירות ברירת קנס כי אם בעבירת ברירת משפט אשר ההליך הנוהג בה הוא ההליך המינהלי, בדומה לנסיבות של פרשת היפרטווי ובדומה להודעות ברירת משפט הנשלחות בעבירות חניה על פי חוקי עזר עירוניים, וממילא לא תשלח הזמנה למשפט עם חלוף הזמן הנקוב לתשלום הקנס.**

42. שנית, לאחר שניתן פסק הדין בפרשת היפרטווי התקבל בחוק העבירות המינהליות תיקון מס' 4 אשר לאור דברי ההסבר שניתנו בעניין זה על ידי המחוקק (ה"ח 3063 מיום 26/12/01 בעמ' 190) מודגשת עובדת היות העבירות המינהליות עבירות פליליות קלות שהטיפול בהן אמור להיות מהיר ויעיל.

43. מבחינת הגיונם של דברים, **סבורה אני כי יש מקום להחיל את סעיף 225 לחסד"פ גם על עבירות מינהליות.** פרק הזמן המוקצב להגשת בקשה להישפט ולתשלום הקנס הינו קצר באופן יחסי: שישים יום לשלם את הקנס כאשר במהלך שלושים הימים הראשונים ניתן להגיש בקשה להישפט. **בעבירות חניה ותעבורה לדוגמא, עליהן חל סעיף 225 לחסד"פ, פרק הזמן המוקצב להגשת בקשה להישפט ופרק הזמן המוקצב לתשלום הקנס הינו תשעים ימים, גם כאשר מדובר בקנס בסך 100 ש"ח. סבורה אני כי אם בחר המחוקק להקציב למואשם בביצוע עבירה מינהלית פרק זמן קצר יחסית עליו לנהוג דין שווה גם כלפי הרשות שהטילה את הקנס. פרק הזמן הקבוע בסעיף 225 לחסד"פ אינו בגדר מגבלה שרשות סבירה איננה יכולה לעמוד בה."**

[ההדגשות שלנו - הח"מ]

במשפטנו ועם טיב העבירה" [ההדגשות אינן במקור].

8 הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 11), התשמ"ט-1989, ה"ח 1937 מיום 26.6.1989; וראו ביתר שאת הוראות סעיף 225א(א) לחסד"פ, המכוננות תקופת התיישנות מיוחדת בת 4 חודשים בלבד, לעבירות תעבורה המבוססות על צילום רכב; תשומת לב להצעת חוק העבירות המינהליות (תיקון מס' 4), התשס"ב-2001 (ה"ח 3063, מיום 26.12.2001), שם הוצע להוסיף לחוק את סעיף 11א, הקובע כי עבירות מינהליות - דינן להתיישן בתוך שנה. ההסבר לכך (בעמוד 193): "עבירות מינהליות הן בדרך כלל עבירות קלות יחסית, אשר הטיפול בהן אמור להיות מהיר ויעיל. לכן מוצע לקבוע לעבירות מינהליות תקופת התיישנות של שנה מיום ביצוע העבירה, בדומה להסדר החל על עבירות קנס לפי סעיף 225...". הסעיף המוצע לא נכלל אומנם בנוסח שהתקבל, אך לדעתנו, כאמור, ניתן לקרוא מכלל הסדר דומה לו מתוך הנוסח שהתקבל.

9 עפ"א (ארצי) 1004/01 קשת היפרטווי נ' מדינת ישראל (2002) [פורסם בנבו] (פרשת היפרטווי).
10 שם, עמודים 191-190.

דברים דומים נקבעו על ידי כבוד השופטת ורדה סאמט, בהחלטתה בעניין **רפי שפירא**¹⁴. כמו כן, ראוי להפנות לקבוע בהחלטה נוספת של כב' השופטת גילצר-כץ בעניין **הום סנטר**¹⁵:

"כב' הנשיא אדלר קבע בעפ"א 1004/01 קשת היפרטיו נ' מדינת ישראל פד"ע לח 181 (להלן: פרשת היפרטיו) כי באשר לעבירות המינהליות לא יחול פרק ז' לחסד"פ. אלא שסבורני כי אין נסיבות עניינינו דומות לנסיבות פרשת היפרטיו. פרשת היפרטיו עניינה היה בקשה להארכת מועד להגשת בקשה להישפט בגין עבירה מינהלית אשר הוטל בגינה קנס. באותה העת, הייתה העבירה ב"מסלול המינהלי", ובכגון דא קבע כב' הנשיא כי אין בהגשת בקשה להישפט כדי להפוך את העבירה המינהלית לעבירת ברירת קנס".

סיווגה של עבירה מינהלית כעבירת קנס מסוג ברירת משפט, נדון בהרחבה בהחלטת כב' השופטת נירה דסקין בעניין **תנובה**¹⁶. במקרה זה, נדון עניינה של תנובה שהועמדה לדין על כך שבגביע יוגרט מתוצרתה נתגלתה קליפת אגוז קשה. המדינה הגישה נגדה כתב אישום מכוח חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957, בחלוף כ-3 שנים מיום ביצוע העבירה. ודוק: העבירה שיוחסה לה נקבעה ככזו שניתן להטיל בגינה קנס בדרך מינהלית; הנאשמת טענה להגנתה כי הרצינאל העומד בבסיסן של עבירות קנס, רלוונטי גם לעבירות שהוטל בשלהן קנס מינהלי, ואי לכך - תקופת ההתיישנות המיוחדת שנקבעה לעבירות קנס בחסד"פ, עומדת במלוא עוצמתה גם במקרה זה. במישור העובדתי טענה שהמחלבה שייצרה את הגביע נסגרה משכבר וכי **"אנשיה התפזרו לכל עבר"** - ושוב לא ניתן להעמיד הגנה סדורה בעניין.

בית המשפט יצא מנקודת הנחה נכונה כי העבירה המיוחסת לתנובה היא עבירה מסוג "עוון", ועל כן, השאלה שעמדה על הפרק היא האם יש בהוראות הדין כדי לשנות את תקופת ההתיישנות הקבועה לעבירה מסוג זה. וכך נקבע:

"לו היה בדעת המחוקק להחריג את המקרים בהם יעשה תובע שמוש בסמכותו להגיש כתב אישום בגין עבירת קנס מתקופת ההתיישנות שנקבעה אך סעיפים ספורים קודם לכן והמצויה בסעיף 225 א'

(א), הרי ברור הוא שהיה מציין זאת מפורשות ולא משאיר את הנושא ל"הסקת מסקנות" מרחיקות לכת ועל דרך של פרשנות מפרשנויות שונות לגבי ההיקף המשמעותי של סמכות זו להגשת כתב אישום...

הנכון הוא כי אין בקביעת עבירה כעבירה מינהלית כדי לשנות את סיווגה בהתאם לסעיף 24 לחוק העונשין, ודהיינו המדובר בעבירת עוון, אך כל אלה אין בהם כדי לשנות את תקופת ההתיישנות כפי שנקבעה מפורשות וספציפית לגבי עבירות אלה בחוק. יתירה מזאת סעיף 225 א' (א) אינו מתייחס לסיווג העבירה כפשע, עוון או חטא לצורך מרוץ ההתיישנות.

הקובע לצורך סעיף 225 א' (א) הוא סיווגה של העבירה כעבירת קנס מנהלי ולא סיווגה בהתאם לסעיף 24 לחוק העונשין.

"הלבשת" עקרונות הסיווג בהתאם לעונש כמופיע בסעיף 24 לחוק העונשין על סעיף ההתיישנות מושא עבירות הקנס המנהלי לא בא זכרה בחוק בו עסקין והמדובר בניסיון מאולץ לצמצם את תחולת תקופת ההתיישנות שיוחדה לעבירות קנס מנהלי באופן שלא בא זכרו בחוק.

אשר על כן, אני קובעת כי המדובר בעבירה שהתיישנה, ובנסיבות אלה, דינו של כתב האישום ביטול וכך אני עושה."

[ההדגשות שלנו - הח"מ]

סיכום

לטעמנו, ניתוח משפטי נכון, מנקודת המבט של המשפט הפלילי, מצדיק קביעה כי עבירה פלילית שניתן להטיל בגינה קנס מינהלי דינה כעבירת קנס מסוג ברירת משפט, ולפיכך היא מתיישנת בתוך שנה מיום ביצועה (במידה ולא הוגש בגינה כתב אישום או שלא הומצאה הודעה לתשלום קנס). ניתן להצביע בביורר על יישומה של גישה זו בהחלטות שונות של בתי המשפט בערכאות הדיוניות, ואנו תקווה כי רוח זו תוסיף ותתרחב, ופרשנות משפטית זו תהפוך לנחלת הכלל ולהלכה מחייבת.

11 עפ"א (ארצי) 23/05 ה.ל.י. נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו].

12 יש להדגיש: מדובר במצבים בהם אין מחלוקת כי הודעת תשלום הקנס נשלחה לחיובי בטרם חלפה תקופת ההתיישנות, והלה לא הגיש - מסיבותיו - בקשה להישפט בתוך פרק הזמן הקבוע לכך בחוק העבירות המינהליות. במצב זה, אין לחייב אלא לפנות לבית המשפט המוסמך מכוח סעיף 131ב) לחוק העבירות המנהליות, בבקשה להתייר לו להישפט, חרף האיחור במסירת ההודעה על כך. הבקשה וההחלטה ניתנות במישור המנהלי, ולא במישור הפלילי-מהותי.

13 ב"ש"א (אזורי ת"א) 4355/05 **איתן ארמי נ' מדינת ישראל** (2005) [פורסם בנבו].

14 ב"ש"א (אזורי ת"א) 3458/05 **רפי שפירא ובנו בע"מ נ' מדינת ישראל** (2006) [פורסם בנבו].

15 ב"ש"א (אזורי ת"א) 104/07 **הום סנטר עשה זאת בעצמך בע"מ נ' מדינת ישראל** (2007) [פורסם בנבו].

16 ת"פ (שלום פ"ת) 3269/06 **מדינת ישראל נ' תנובה מרכז שיתופי לשיוק תוצרת חקלאית** (2007) [פורסם בנבו].